

Bakalářská práce

2010

Gabriela Podlešáková

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

***Směřování zahraniční rozvojové pomoci v rámci
společnosti Člověk v tísni spol. při České televizi,
o.p.s. a společnosti Charita Česká republika***

Vedoucí práce: Mgr. Jana Šimečková
Autor práce: Gabriela Podlešáková
Studijní obor: Sociální péče
Ročník: 3. - kombinované studium

2010

MOTTO:

*„Na počátku i na konci života jsme
zcela závislí na dobrotě jiných,
jak se můžeme uprostřed svého života
obejít bez dobrotivosti vůči druhým?“*

J.S.Dalajlama

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Prachatice 15.03.2010

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Janě Šimečkové za metodickou pomoc,
cenné rady, ochotu a velkou podporu.

O B S A H

Ú V O D	1
1 ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ POMOC ČESKÉ REPUBLIKY JAKO REDUKCE CHUDOBY A NEROVNOSTI	7
1.1 <i>Nerovnost a chudoba</i>	7
1.2 <i>Příčiny chudoby a nerovnosti</i>	9
1.3 <i>První, Druhý a Třetí svět</i>	12
1.3.1 <i>Původní rozdělení</i>	12
1.3.2 <i>Společnosti Třetího světa</i>	13
1.3.3 <i>Chudoba ve Třetím světě</i>	14
1.4 <i>Rozvojové cíle tisícletí</i>	15
2 ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY	16
2.1 <i>Koncepce zahraniční rozvojové pomoci na období let 2002 až 2007</i>	17
2.2 <i>Transformace systému rozvojové spolupráce</i>	18
2.3 <i>Česká rozvojová agentura</i>	19
3 ČLOVĚK V TÍSNÍ SPOLEČNOST PŘI ČESKÉ TELEVIZI, o.p.s.	21
3.1 <i>Historie a charakteristika společnosti</i>	21
3.2 <i>Humanitární pomoc</i>	22
3.3 <i>Rozvojová spolupráce</i>	23
4 CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA	25
4.1 <i>Historie a charakteristika společnosti</i>	25
4.2 <i>Humanitární pomoc</i>	26
P R A K T I C K Á Č Á S T	27
1 CÍL ŠETŘENÍ A STANOVENÍ HYPOTÉZ	28
2 POPIS TERÉNU A VZORKU RESPONDENTŮ	30
2.1 <i>Obsahová analýza</i>	32
2.2 <i>Dotazník</i>	32
3 PREZENTACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ	37
4 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ	45
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
SEZNAM ZKRATEK	62
SEZNAM PŘÍLOH	63
SEZNAM TABULEK	69
ABSTRAKT	70

Ú V O D

Pro téma bakalářské práce Směřování zahraniční rozvojové pomoci v rámci společností Člověk v tísni společnost při České televizi o.p.s a Charita česká republika jsem se rozhodla z několika důvodů. Těmi nejdůležitějšími byla dobrovolnická práce u Oblastního spolku Českého červeného kříže v Prachaticích, dalším podnětem se pro mě stala návštěva 5. ročníku Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce v Olomouci, neboť právě zde jsem se setkala s lidmi, kteří pracovali v různých humanitárních organizacích.

V rámci studia na Vyšší odborné škole sociální v Prachaticích jsem absolvovala praxi např. v ADŘE v Českých Budějovicích a vzhledem k tomu, že jsem tuto praxi vykonávala v době po povodních, směřovala jejich humanitární pomoc především potřebným rodinám v České republice, čemuž jsem se v rámci této praxe věnovala i já.

Na základě poznatků a zkušeností bylo zcela přirozené, že jsem se na stejnou oblast orientovala i nadále. Velkým přínosem a osobní zkušeností pro mě byla praxe v organizaci Člověk v tísni společnost při České televizi, o.p.s.

Společnost Člověk v tísni je obecně prospěšná společnost, jejímž úkolem je zajišťovat obecně prospěšné služby, mezi ně patří: organizace humanitární a rozvojové pomoci v zahraničí a tuzemsku, poskytování pomoci politicky, rasově i jinak pronásledovaným osobám v zahraničí i tuzemsku, organizování pomoci lokálním samosprávám a dalším lokálním organizacím, organizování pomoci menšinám v zahraničí i v tuzemsku, sociální poradenství, osvětová činnost nebo pořádání kulturních a sportovních akcí.

Vzhledem k tomu, že se osobně zajímám i o jiné organizace, rozhodla jsem se v této práci porovnat činnost organizace Člověk v tísni a Charita česká republika.

Charita česká republika je členem konfederace 162 národních charit sdružených do Caritas Internationalis, která koordinuje humanitární a rozvojovou činnost Charit celého světa v oblastech krizí či katastrof. Jednotlivé (arci) diecézní Charity pomocí konkrétních projektů, pomáhají v mnoha zemích světa. Charita Česká republika postupně rozšiřuje svojí činnost na nová teritoria a

z humanitárních projektů rychlé pomoci přechází i k provádění projektů dlouhodobé rozvojové pomoci.

Ráda bych se zaměřila na postavení těchto dvou společností v mezinárodní rozvojové pomoci v České republice a formy rozvojové pomoci. Chci se zaměřit na otázky typu: Kam pomoc převážně směřuje? Podle čeho se pomoc do daného státu vybírá? Zda mají tyto dvě organizace v nějaké zemi projekty současně? Jaký je hlavní cíl obou společností? Jaká je filosofie těchto společností?

Vzhledem k tomu, že v několika posledních letech nám příroda naděluje mnoho krizových situací a převážně se to vždy týká zemí, které jsou ve světě definovány jako země rozvojové, země „třetího světa“, domnívám se, že nás to čím dál tím více směřuje k tomu, abychom nezůstávali při těchto událostech lhostejní, neboť nikdy nevíme, kdy se něco podobného může stát v našem okolí.

Nekladu si za cíl zpracovat celou problematiku, ale ráda bych poskytla čtenáři alespoň nejzákladnější informace o nejvíce mediálně známých humanitárních organizacích, jakými bezpochyby jsou právě Člověk v tísni společnost při České televizi o.p.s. a Charita Česká republika.

CHARTA SPOJENÝCH NÁRODŮ

(preambule)

*My, lid spojených národů, jsouce odhodláni
uchránit budoucí pokolení metly války, která dvakrát během našeho
života přinesla lidstvu nevýslovné strasti,
prohlásit znova svou víru v základní lidská práva, v důstojnost
a hodnotu lidské osobnosti, v rovná práva mužů i žen a národů velikých i malých,
vytvořit poměry, za nichž mohou být zachovány spravedlnost a úcta
k závazkům plynoucím ze smluv a jiných zdrojů mezinárodního práva
a podporovat sociální pokrok a zlepšovat životní úroveň ve větší svobodě,
a k tomu cíli pěstovat snášlivost a žít spolu vzájemně v míru jako dobří sousedé,
sjednotit své síly k zachování mezinárodního míru a bezpečnosti,
přijmout zásady a zavést metody zajišťující, aby ozbrojené síly nebylo užíváno,
leč ve společném zájmu,
používat mezinárodního ústrojí na podporu hospodářského a sociálního
povznesení všech národů,
rozhodli jsme se sdružit své úsilí,
abychom dosáhli těchto záměrů.*

*Proto se naše vlády skrze své zástupce, kteří se shromáždili v městě San Francisku
a předložili své plné moci, jež byly shledány v dobré a náležité formě, dohodly na
této Chartě Spojených národů a zřizují tímto mezinárodní organizaci zvanou
Spojenými národy.¹*

---

¹ Adamus, V. Mezinárodní dokumenty o lidských právech. s. 19.

VYMEZENÍ KLÍČOVÝCH POJMŮ

Humanita

(Z lat. *humanitas* = povaha, lidskost, vzdělanost) – souhrn duchovních norem a praktických způsobů jednání, které činí člověka člověkem. Do tohoto obsahu patří mravní a duchovní vzdělání, důstojnost, ušlechtilost, duševní urozenost, čestnost, vtip, humor, vkus, půvab, duchaplnost, jemnost smýšlení, vnitřní rovnováha, přátelství, dobrotivost, občanskost (*urbanita*), pohostinnost, velkorysost, štědrost. V křesťanství má *humanita* význam křehkosti, slabosti a smrtelnosti lidské přirozenosti. V renesanci se *humanita* stává v pojmu „*studia humanitas*“ klíčovým termínem pro duchovní odkaz antiky a pro úsilí o jeho obnovení. Cílem „*studia humanitas*“ (což představovalo zkoumání uměleckých textů) je vzdělání, které záleží v tom, že prostřednictvím významu slov, který lze stanovit pouze v souvislosti, dobíráme porozumění lidských kvalit, hodnot a vzorů chování, jež jsou zde vyjadřovány. „*Studia humanitas*“ zahrnovala dále výchovu uměním k umění a razila cestu k porozumění celistvosti a obecnosti lidského bytí na jedné straně a individuální lidské osobnosti na druhé straně. Kladla otázku po vztahu umění a skutečnosti, umění a filosofie.²

Solidarita

(Z lat. *solidare* = zpevnit, zhustit) – vztah mezi navzájem rovnými, kteří dobrovolně kooperují, neboť je spojuje společný zájem, který mívá často podobu boje proti společnému nepříteli; je opakem vztahu nadřízenosti a podřízenosti. Výrazným prvkem mezilidské solidarity je silný emotivní náboj; solidarita se zpravidla nerodí z pouhé racionální kalkulace, zároveň však nemusí být protikladem egoismu.

---

² Maříková, H., Petrusek, M., Vodáková, A. Velký sociologický slovník. s. 391.

Princip solidarity na jedné straně podporuje rovnost a vzájemnou pomoc mezi zúčastněnými, na straně druhé zvyšuje míru hostility vůči nečlenům a může degenerovat do vynuceného podřizování jednotlivců celku. Sociologické koncepce solidarity jsou formalizací jistých prvků pospolitostního soužití, které se vyskytuje opakovaně v dějinách civilizace.³

Altruismus

Morální princip předpisující potlačit vlastní egoismus, nezištná služba bližnímu, ochota obětovat vlastní zájem, ve prospěch jiných. Mravní princip, podle něhož je blaho jiného a on sám mravně důležitější než mé vlastní já a vlastní blaho, respektive reálné chování vědomě nebo nevědomě založené na těchto principech nebo jim odpovídající.⁴

Rozvoj trvale udržitelný

České vyjádření anglického pojmu „sustainable development“, který se poprvé objevil ve zprávě Světové komise pro životní prostředí a rozvoj, založené roku 1984 a vedené Gro Harlem Brundtlandovou. Zpráva byl nazvána „Our common future“ (Naše společná budoucnost) a byla schválena 42-zasedáním Valného shromáždění OSN v roce 1987. V jejím pojetí je rozvoj trvale udržitelný takový vývoj společnosti, který umožňuje žijícím generacím uspokojovat své potřeby tak, aby nebyly omezovány možnosti budoucích generací uspokojovat své potřeby. V podstatě jde o rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.⁵

---

³ Maříková, H., Petrušek, M., Vodáková, A. Velký sociologický slovník. s. 1185.

⁴ Maříková, H., Petrušek, M., Vodáková, A. Velký sociologický slovník. s. 51.

⁵ Maříková, H., Petrušek, M., Vodáková, A. Velký sociologický slovník. s. 956.

Charita

(z lat. caritas = vážnost, úcta, přízeň, láska) výraz pro dobročinnost, praktickou lásku k bližnímu podle křesťanských představ. Původně šlo zejména o almužny, respektive bezplatnou péči o chudé, nemocné apod. což církve poskytovala prostřednictvím některých řeholních řádů i jinak. Ve 20.století se kromě obecného významu stal pojem charita známým jako pojmenování katolické dobročinné instituce. Charitativní činnost je vlastně sociální péčí, zabezpečující minimální podmínky života jedince.⁶

---

⁶ Maříková, H., Petrušek, M., Vodáková, A. Velký sociologický slovník. s. 401.

1 ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ POMOC ČESKÉ REPUBLIKY JAKO REDUKCE CHUDOBY A NEROVNOSTI

1.1 Nerovnost a chudoba

Sociální nerovnost, jako jeden z aspektů sociální stratifikace, patří mezi velká témata sociologického myšlení od samotného zrodu sociologie jako vědy. Sociologie chápe sociální nerovnost dvěma tradičními způsoby. Buď ji bere jako nezbytný důsledek společenského života, nebo ji považuje nikoliv za logický obecný atribut společnosti, ale za důsledek jejího určitého uspořádání. Nerovnost v tomto pojetí není imanentně vlastní společnosti jako takové, ale jen společností určitého typu. Například podle marxismu je sociální nerovnost rysem třídních společností. Je především nerovností majetku a vzniká na základě instituce soukromého vlastnictví výrobních prostředků, která staví hrstku jejích vlastníků proti většině těch, kdo vlastní jen svoji pracovní sílu.⁷

Sociální nerovnost se realizuje v mnoha sférách sociálního života. Základními typy nerovnosti jsou nerovnosti třídní a statusová, v nejrigidnější formě nerovnost kastovní. S nimi souvisejí nerovnosti v příjmech a majetku (bohatství), a také v moci, privilegiích a prestiži (statusu). Sociální stratifikace pak není nic jiného než strukturovaná nerovnost celých sociálních kategorií, skupin či tříd na základě zmíněných kritérií. Nejde jen o nerovnost v získávání zdrojů, ale i ve způsobu jejich užití, projevující se jako nerovnost životních stylů a životních šancí (možnosti a schopnosti těžit z příležitostí, které daná společnost svým občanům nabízí). Tyto nerovnosti mohou být z různých hledisek chápány jako podnět k rozvoji sociálních hnutí a hnací motor historie, jako způsob kontroly obyvatelstva či jako fatální důsledek a nutná podmínka fungování společenských systémů.⁸

---

⁷ Mareš, P. Sociologie nerovnosti a chudoby. s. 14, 15.

⁸ Tamtéž, s. 16.

Diskuse o nerovnosti a rovnosti přirozeně nacházíme již v protosociologickém myšlení hluboko v lidské historii. Ať se jednalo o nerovnost materiálních podmínek, o nerovnost osudu či o nerovnost moci. V raných etapách vývoje tohoto myšlení je při vysvětlování nerovnosti akcent kladen spíše na funkcionální diferenciaci – různost a nerovnost postavení je připodobňována různosti orgánů v lidském těle, symbolizující společnost.

Křesťanská Evropa akceptovala stavovskou nerovnost v zemi, kde byla hierarchie společnosti dána principem reprezentace, kdy moc privilegia každého byla odvozena z moci a privilegií toho, koho reprezentoval (královská od Boha, šlechtická od krále). Nerovnost byla ve středověké společnosti založena více na stavovských výsadách než na vlastnictví a byla považována za výraz a součást božského řádu. Šlo tehdy spíše o nerovnost původu než o nerovnost majetku a příjmu. Hlavní výhody sociální stratifikace, totiž privilegia, moc a prestiž, byly do velké míry určeny při narození a fixovány jako legální nerovnost. Na rozdíl od moderní společnosti, kdy je možno postoupit ve stratifikačním žebříčku díky majetku a způsobu spotřeby o přičel nahoru, ve stavovské společnosti majetek sám o sobě nestačil. Spotřeba zde byla statusově omezena, proto se velké majetky snažily o nobilitaci.⁹

V tomto ohledu tedy teprve industrializace uvolnila tradiční hierarchické struktury a dynamizovala mezilidské vztahy. Třídní stratifikace, která v jejím průběhu postupně nahradila všechny dřívější formy stratifikace, se od stavovské liší svým původem, ale i možnostmi, které před lidmi otevírá. Pozice v ní již není „fatálně“ dána při narození, ale odvozuje se od úlohy úspěšnosti jedince v procesu práce, produkce a obchodu. To umožňuje mobilitu v pozicích jak uvnitř jednotlivých tříd, tak i mezi třídami. Tak jak se tato sociální struktura dynamizovala, dynamizovalo se i myšlení o ní. „Přirozenost řádu“ byla zpochybněna.¹⁰

---

⁹ Mareš, P. Sociologie nerovnosti a chudoby. s. 15, 16.

¹⁰ Tamtéž, s. 16.

Chudoba je velmi často spojována s nerovností. Výrobní a distribuční mechanismy v tržní ekonomice (nízká produktivita práce, nerovný přístup k materiálním zdrojům, nerovný podíl na distribuci výsledků, provázející marginalizaci některých skupin obyvatelstva) produkují nejen bohatství, ale i chudobu – krajní výraz sociálních nerovností (bipolarity bohatství a chudoby). I když jsou však oba fenomény vzájemně spjatý, jde o souvislost a ne o totožnost. Chudobu lze chápat jako výraz extrémní nerovnosti, respektive jako distanci určité části populace nejen od bohatých, ale i od celého zbytku populace. V současném světě se nerovnost i chudoba stále generují a roztržka mezi bohatstvím a chudobou narůstá jak v globálním (chudé a bohaté státy), tak i v národním měřítku (chudí a bohatí občané).¹¹

1.2 Příčiny chudoby a nerovnosti

Chudoba není výsledkem osobní nedostatečnosti nebo osobního selhání. To, že někdo se stává či zůstává chudým, je výsledkem hry strukturálních sociálních sil. Příčiny chudoby jsou pro chudé vnějšími silami, nad kterými nemají žádnou kontrolu a které reprodukuje ve společnosti (nespravedlivý) sociální řád, v němž jsou někteří bohatí a někteří fatálně chudí. Chudoba je výsledkem sociální nespravedlivosti společnosti (existence nerovnosti) – nízkých mezd, nedostatku pracovních příležitostí, diskriminace. Je vytvářena a udržována politickými a ekonomickými vztahy ve společnosti a těmi politickými a ekonomickými silami, které mají na udržení těchto vztahů bytostný zájem. Můžeme sem zařadit nejen koncepty hledající podstatu těchto strukturálních sil v povaze samotné společnosti, ale i předpoklady, že chudoba je jen výsledkem politických chyb či nedostatku politické vůle odstranit ji (sociální reformismus). Může jít přitom o chyby a nedostatky jednotlivých úředníků sociálního státu, struktury či praktik institucí sociálního státu, sociální politiky a jejích cílů (její nevyjasněnost či chybné koncepce toho, čeho má dosáhnout).¹²

---

¹¹ Mareš, P. Sociologie nerovnosti a chudoby, s. 39.

¹² Tamtéž, s. 63.

V tomto pojetí je chudoba spojena především s třídním statusem. Chudoba tak může být chápána i jako atribut určitých pozic v profesní struktuře společnosti, která je polem konfliktů a konkurence. Chudí jsou na dně této profesní struktury. Mají nízkou kvalifikaci, a protože o zaměstnání, která mohou vykonávat, jich na trhu práce soutěží mnoho, nemají šanci získat lépe placené a stabilní zaměstnání.¹³

Chudobu ovlivňuje i koncentrace průmyslu. Velká část firem se pohybuje na ekonomické periferii (kde je trh ovládán několika velkými firmami) a mzdy jejich pracovníků jsou tak nízké a jejich pracovní místa tak nestabilní, že mnoho z nich žije pod hranicí koncentrace chudoby, kapes chudoby. Jsou to místa s malým počtem pracovních příležitostí nebo s koncentrací periferního průmyslu, většinou s malou nadějí na rozvoj. Často se tyto kapsy chudoby nacházejí ve starých městech, kde došlo ke koncentraci „zastaralého průmyslu“ (textil, těžké strojírenství) a málo kvalifikované síly. To spolu s kriminalitou a dalšími průvodními jevy chudoby odrazuje investory, kteří zde nenacházejí dostatek kvalifikovaných pracovníků.¹⁴

Chudoba není jen problémem výživy. Za pojmem „hlad“ se skrývají strašlivé životní a bytové podmínky, nemoci, analfabetismus, agresivita, rozpad rodin, uvolnění společenských pout, ztráta perspektivy, neproduktivity. S bídou a hladem je spojen pocit studu. Chudák se často prostě stydí, cítí se ponížený a v mnoha kulturách je bída považována za hřích.¹⁵

Je nepříznivé, že v bohatých společnostech se vytrácí střední vrstva a ustupuje se od pojetí pečovatelského státu. Svět se stává stále více světem pro bohaté, kteří si chtějí přivlastnit planetu jen pro sebe.¹⁶

---

¹³ Mareš, P. Sociologie nerovnosti a chudoby, s. 62.

¹⁴ Tamtéž, s. 63.

¹⁵ Nováček, P. Křížovatky budoucnosti, s. 217, 218.

¹⁶ Nováček, P. Křížovatky budoucnosti, s. 218.

Zkušenost druhé poloviny 20. století ukázala, že je-li nějaká země chudá, je chudá tak dlouho, dokud nedostane injekci kapitálu. Východisko ze situace předpokládá mezinárodní účast. Kapitálu dnes globálně není dostatek, takže směřuje tam, kde může zaznamenat okamžitý zisk. Čím je země chudší, tím menší má naději získat dotaci, a je tak vlastně odsouzena k permanentní chudobě.¹⁷

Život na vesnici je horší než ve slumech. Hlad je zde jen část strašné existence kultury chudoby, zbytek je utrpení spánku na hliněné podlaze, štěnice a další hmyz, nedostatek vody a možná především – tma. V tropech zapadá slunce v šest hodin a do šesti ráno žije v naprosté tmě. Čínská lucerna stojí dolar, ale v senegalské vsi nikdo nemá jeden dolar, aby si ji mohl koupit.¹⁸

Lidé se hrnou do měst. Včerejší rolník se stává nepřítelem rodáku z vlastní vesnice. To jsou typické rysy kultury chudoby, která se mezi sebou vytváří zdroje napětí, agresivity a konfliktu zájmů. Chudé společnosti nejsou schopny žádné organizované formy činnosti, protože jsou zatomizované a rozdírané vnitřními konflikty. Je to šokující, ale v zemích třetího světa končí osvěta a vzdělávání, protože děti nemají na to, aby si koupily tužku, která stojí pět centů. V Africe děti nežadoní o chleba, vodu, čokoládu nebo hračky, ale o propisovací tužku, protože chodí do školy a nemají čím psát. To ukazuje, že nejde jen o kapitál, ale především o nedostatek vůle a zájmu. Vyspělý svět se obklopuje sanitárním kordonem lhostejnosti, neboť vnímá třetí svět jako svět bratrství, tedy jako něco, co nás ohrožuje.¹⁹

V třetím světě musí vzniknout nová generace intelektuálů a politiků, podobná té, která mu přinesla politickou samostatnost. Tato generace bude muset vypracovat novou, vlastní vizi dalšího rozvoje, bude muset přestat kopírovat modely kultury bohatých a začít usilovat o změnu nespravedlivého rozložení bohatství.²⁰

---

¹⁷ Nováček, P. Křížovatky budoucnosti. s. 218.

¹⁸ Tamtéž, s. 218.

¹⁹ Tamtéž, s. 218, 219.

²⁰ Tamtéž, s. 219.

1.3 První, Druhý a Třetí svět

1.3.1 Původní rozdělení

Od 17. až do počátku 20. století si evropské země vytvořily kolonie v mnoha částech světa, kde dosud existovaly tradiční společnosti; pokud to bylo třeba, využívaly k tomu svou vojenskou převahu. Přestože prakticky všechny tyto kolonie jsou dnes již nezávislé, měl **kolonialismus** rozhodující vliv na současnou podobu našeho světa. V některých oblastech, jako byly Severní Amerika, Austrálie a Nový Zéland, dosud jen řídce osídlené kulturami lovců a sběračů, se Evropané stali většinovou populací. Jinde, například v Asii, Africe a části Jižní Ameriky, tvoří nadále většinu původní obyvatel.²¹

Společnosti prvního typu, jejichž příkladem jsou Spojené státy nebo Kanada, prošly procesem industrializace. Země patřící do druhé skupiny jsou převážně na mnohem nižší úrovni průmyslového rozvoje a bývají dnes často označovány jako **Třetí svět**. Ke Třetímu světu patří Čína, Indie, většina afrických zemí (například Nigérie, Ghana nebo Alžírsko) a převážná část Jižní Ameriky (například Brazílie, Peru, Venezuela).²²

Pojem Třetí svět vznikl původně na základě ideologického rozdělení na tři hlavní typy společnosti 20. století. **První svět** představovaly průmyslové státy Evropy, USA, Austrálie s Novým Zélandem a Japonsko. Takřka všechny tyto země měly pluralitní, parlamentní systém vlády. Jejich protipólem byly země **Druhého světa**, tj. komunistické společnosti tehdejšího Sovětského svazu a východní Evropy, například Československa, Polska, Maďarska. Více než půl století byly světové dějiny pod vlivem globálního soupeření mezi sovětským blokem a kapitalistickými společnostmi Západu (včetně Japonska). Tato rivalita skončila se zánikem komunismu v bývalém Sovětském svazu a východní Evropě, takže Druhý svět jako takový už vlastně neexistuje. Termín Třetí svět se však ujal a nadále se používá, takže se s ním i v tomto textu budeme často setkávat.²³

---

²¹ Giddens, A. Sociologie. s. 76.

²² Tamtéž, s. 76, 77.

²³ Tamtéž, s. 76, 77.

1.3.2 Společnosti Třetího světa

Termínu **Třetí svět**, jehož autorem byl francouzský demograf Alfred Sauvy, se běžně užívá pro souhrnné označení méně rozvinutých či „rozvojových“ zemí, i když není příliš vyhovující. Navozuje totiž dojem, jako by tyto země byly zcela oddělené od průmyslových států – jako by představovaly svět sám pro sebe. To však v žádném případě není pravda, neboť společnosti Třetího světa jsou už dlouho úzce spojeny s průmyslovými státy. Rozhodující vliv na jejich utváření měla evropská koloniální nadvláda a vzniklé obchodní vazby na západní země. A naopak, koloniální vazby mezi dnešním Třetím světem a Evropou významně ovlivnily i vývoj jiných částí světa, například Spojených států a Brazílie, jejichž početné černošské populace jsou výsledkem někdejšího koloniálního trhu s otroky.²⁴

Ve srovnání s průmyslovými zeměmi jsou tyto společnosti většinou velmi chudé. Mnohé z nich prodělávají prudký populační růst, představující velkou překážku pro vytvoření dostatečných prostředků, jež by zaručily jejich občanům přijatelnou životní úroveň.²⁵

Ačkoli mnozí obyvatelé Třetího světa žijí dosud tradičním způsobem života, jsou tyto společnosti velmi rozdílné od dřívějších tradičních států. Jejich politické systémy jsou odvozeny od těch, které vznikly v Evropě, nebo je přímo napodobují; jinými slovy, jde o národní státy. Přestože většina obyvatel dosud žije na venkově, v mnoha těchto společnostech dochází k překotné urbanizaci. Zemědělství sice zůstává hlavní formou hospodářské činnosti, ale plodiny jsou často produkovány pro světový trh, ne pro místní spotřebu.²⁶

---

²⁴ Giddens, A. Sociologie. s. 78.

²⁵ Tamtéž, s. 78.

²⁶ Tamtéž, s. 79, 80.

1.3.3 Chudoba ve Třetím světě

Podle organizace pro výživu a zemědělství OSN (FAO – Food and Agriculture Organisation) vzrostl počet hladovějících lidí mezi lety 2007 a 2008 o 75 milionů. Došlo tak k nárůstu z 850 milionů na 925. Na vině je především potravinová krize, která vznikla zejména spekulativními nákupy. Nejhorší situace je v jižní Asii s pětinou postižené populace a v subsaharské Africe, kde hlady trpí třetina obyvatel.²⁷

Největšího úspěchu v potírání hladu a podvýživy dosáhly východoasijské regiony a to především díky Číně, kde došlo ke snížení podvýživy téměř o polovinu. Příčinou je optimalizace distribuce potravin, lepší přístup k pitné vodě a modernizace zdravotnického vybavení. Pokroku bylo dosaženo také v Latinské Americe a Karibiku.²⁸

---

²⁷ Stojanov, R.; Tožička, T. Příliš vzdálené cíle, s. 13.

²⁸ Tamtéž.

1.4 Rozvojové cíle tisíciletí

Rozvojové cíle tisíciletí (Millennium Development Goals – MDGs) představují soubor rozvojových cílů, přijatých na různých mezinárodních konferencích a summitech během devadesátých let minulého století. Na konci tisíciletí z nich světoví lídři vybrali ty nejvýznamnější a zahrnuli je do Miléniové deklarace, přijaté v září 2000. Deklarace obsahuje osm cílů s osmnácti dílčími podkapitolami a více než čtyřicet ukazatelů, kterých má být dosaženo společným úsilím vyspělých i méně rozvinutých zemí do roku 2015.

Jsou to:

- snížení extrémní chudoby a hladu o polovinu
- dosažení základního vzdělání pro všechny
- prosazování rovnosti pohlaví
- snížení úmrtnosti dětí do pěti let o dvě třetiny
- snížení mateřské úmrtnosti o tři čtvrtiny
- zamezení šíření HIV/AIDS, malárie a tuberkulózy
- zajištění trvalé udržitelnosti životního prostředí
- posilování světového partnerství pro rozvoj s důrazem na pomoc, obchod a odpuštění dluhů²⁹

Od svého přijetí v roce 2000 se Rozvojové cíle tisíciletí těší všeobecné podpoře v mnoha zemích světa. Tyto cíle byly ratifikovány 189 zeměmi a přijaly je za své také mnoho vlivné nestátní organizace z rozvinutých zemí. Konkrétní realizace jednotlivých kroků a snaha splnit stanovené cíle do roku 2015 se ovšem potýká s řadou problémů, u některých cílů je již nyní zřejmé, že se je nepodaří naplnit.³⁰

---

²⁹ www.rozvojovka.cz, dokument pdf, s. 116.

³⁰ Tamtéž.

2 ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY

Dnešní svět se stále zmenšuje a zároveň se prohlubuje i propast mezi vyspělými zeměmi Severu a chudými zeměmi Jihu. Jsme svědky destabilizace celých regionů, migračních vln, válek, pandemie AIDS v subsaharské Africe, mezinárodního terorismu. Více než miliarda lidí je nucena přežít za méně než jeden dolar na den v podmínkách extrémní chudoby, která jim znemožňuje jakýkoli osobní růst a šancí na uplatnění a která je také životní půdou pro extremismus všeho druhu.³¹

Současný stav je proto do budoucna neudržitelný a je nutné, abychom se zapojili do úsilí o jeho změnu. Nejchudším zemím a lidem v nich dnes pomůže komplexní přístup a změny globálního systému – v oblasti rozvojové spolupráce, oddlužení a především obchodu – a naše politika by měly být v tomto směru aktivní. Týká se to nejen politiků a médií, ale také veřejnosti, kterou svou volbou v demokratickém zřízení dává mandát ke změnám, reformám a dobrému vládnutí.³²

Česko je v rozvojové spolupráci nejpokročilejší z nových členských států EU. Míra solidarity je obrovská i mezi lidmi, což nejlépe ukázala ochota pomoci po tsunami v Jihovýchodní Asii. Tohoto trendu bychom se neměli vzdát. Měli bychom pokračovat v reformě systému české rozvojové spolupráce tak, aby umožňoval dostát našim závazkům v naplňování Rozvojových dílů desetiletí – stálý nárůst rozvojové pomoci (až na 0,7 procent HND do roku 2015) a další.³³

Svět už dnes nelze rozdělit a každý z nás nese díl odpovědnosti za jeho budoucí podobu. Je jasné, že snížení extrémní chudoby na polovinu do roku 2015 a další rozvojové cíle jsou velkou výzvou. Splnit je bude ale možné pouze tehdy, když se zapojí všichni z nás.³⁴

---

³¹ Stojanov, R.; Tožička, T. Příliš vzdálené cíle, s.11.

³² Tamtéž.

³³ Tamtéž.

³⁴ Tamtéž.

2.1 Koncepce zahraniční rozvojové pomoci na období let 2002 až 2007

Výrazným krokem k reformě systému české rozvojové pomoci se stala Koncepce zahraniční rozvojové pomoci České republiky na období let 2002 až 2007, kterou vláda vzala v lednu 2002 na vědomí. Východiskem pro novou koncepci byla zevrubná Analýza a zhodnocení realizace zahraniční rozvojové pomoci ČR za období let 1996 až 2000 (předložená vládě v září 2001), která konstatovala, že tehdejší systém a praxe rozvojové spolupráce zcela neodpovídají aktuálním mezinárodním trendům ani potřebě efektivního vynakládání veřejných prostředků.³⁵

Za hlavní cíl poskytování rozvojové pomoci vláda v koncepci prohlásila omezování chudoby v rozvojových zemích. Přihlásila se plně k Rozvojovým cílům tisíciletí (MDGs) a konstatovala, že poskytování rozvojové pomoci je součástí zahraniční politiky a přispívá k prosazování demokracie, lidských práv a sociální spravedlnosti, k integraci rozvojových zemí do světového hospodářství a k udržitelnému globálnímu rozvoji.³⁶

Nová koncepce jednoznačně deklarovala potřebu posílit efektivnost, transparentnost a systémovost české zahraniční rozvojové spolupráce (dále jen ZRS). Vyslovila se pro sektorovou i teritoriální koncentraci české ZRS a vymezila proto dvacet prioritních zemí, do kterých se česká pomoc měla přednostně soustředit (Afghánistán, Angola, Bolívie, Bosna a Hercegovina, Burkina Faso, Etiopie, Jemen, Jugoslávie, Kazachstán, Libanon, Makedonie, Mali, Mongolsko, Namibie, Nikaragua, Palestina, Salvador, Ukrajina, Uzbekistán a Vietnam).³⁷

---

³⁵ www.rozvojovka.cz, dokument pdf, s. 129.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Tamtéž.

2.2 Transformace systému rozvojové spolupráce

K dalšímu posunu na cestě k dosažení větší efektivity a transparentnosti českého systému Zahraniční rozvojové spolupráce došlo v roce 2007. Vláda v září schválila dokument Transformace systému zahraniční rozvojové spolupráce, který popisuje jednotlivé kroky vedoucí k dokončení transformace systému zahraniční rozvojové spolupráce České republiky.³⁸

Jednotlivé fáze transformačního procesu, který bude probíhat do roku 2010, by měly přinést postupné sjednocení odpovědnosti a pravomocí v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce tím, že většina projektů bude převedena do gesce Ministerstva zahraničních věcí, respektive jeho podřízené agentury. Dále by mělo dojít ke sjednocení rozpočtu na zahraniční rozvojovou spolupráci a jeho zahrnutí do rozpočtové kapitoly Ministerstva zahraničních věcí. Koncepční a expertní role resortních ministerstev by měla zůstat zachována tím, že byla zřízena Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci. Jedním z konkrétních kroků, kterým byl proces transformace již realizován, bylo zřízení České rozvojové agentury od 1. ledna 2008 (viz Příloha č. I).³⁹

Zároveň probíhají přípravy zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, který bude jako první legislativní akt v této oblasti definovat institucionální a organizační systém zahraniční rozvojovou spolupráci.⁴⁰

Mezi další nezbytné koncepční změny české zahraniční rozvojové spolupráce bude v souvislosti s nutností reagovat na mezinárodní úsilí o harmonizaci patřit aktualizace teritoriálních a sektorových priorit. Proto se předpokládá zpracování sektorových strategií a přehodnocení programů spolupráce se stávajícími prioritními zeměmi, což by mělo vyústit do nové Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce na období 2010-2015.⁴¹

---

³⁸ www.rozvojovka.cz, dokument pdf, s. 129.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ www.rozvojovka.cz, dokument pdf, s. 130.

⁴¹ Tamtéž.

Transformace systému by měla být zakončena k 1.1.2011, kdy začnou platit nové programy spolupráce s prioritními zeměmi připravené na základě Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce. Po úspěšném nastavení těchto strategických rámců může Česká republika reálně přemýšlet na plné členství ve Výboru OECD pro rozvojovou pomoc, což by bylo symbolickým završením integrace České republiky do mezinárodního společenství dárců.⁴²

2.3 Česká rozvojová agentura

Významným krokem na cestě k zefektivnění rozvojové spolupráce České republiky a zejména k oddělení koncepční a realizační funkce, bylo zřízení České rozvojové agentury (dále jen ČRA) jako organizační složky Ministerstva zahraničních věcí ČR. Tato agentura má následující úkoly:

- poskytuje informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR realizátorům a zainteresované veřejnosti,
- podporuje české subjekty usilující o zapojení realizace projektů v rámci rozvojové spolupráce ostatních dárců,
- identifikuje témata rozvojové spolupráce v prioritních zemích na základě vládou schválených programů ve spolupráci se zastupitelskými úřady a ve spolupráci s rezortními ministerstvy,
- formuluje zadávací dokumentaci pro veřejné zakázky ve spolupráci se zastupitelskými řady, vypisuje a provádí výběrová řízení,
- uzavírá smlouvy s realizátory projektů zahraniční rozvojové spolupráce,
- řídí a průběžně kontroluje realizaci projektů v úzké spolupráci se zastupitelskými úřady,
- analyzuje sociální a ekonomický rozvoj a působení dalších dárců v prioritních zemích pro rozvojovou spolupráci ČR,

---

⁴² www.rozvojovka.cz, dokument pdf, s. 130.

- podporuje posílení kapacit nevládních organizací a dalších subjektů aktivních v zahraniční rozvojové spolupráci, včetně organizace školení v dovednostech potřebných pro realizaci rozvojové spolupráce.⁴³

---

⁴³ www.rozvojovka.cz, dokument pdf, s. 134.

3 ČLOVĚK V TÍSNI SPOLEČNOST PŘI ČESKÉ TELEVIZI, o.p.s.

3.1 Historie a charakteristika společnosti

Obecně prospěšná společnost Člověk v tísni (dále jen ČvT) vznikla jako humanitární organizace s cílem pomáhat v krizových oblastech a podporovat dodržování lidských práv ve světě. Její počátky se datují do května 1992, kdy její zakladatelé realizovali první projekty na pomoc lidem v nouzi ještě pod názvem Nadace Lidových novin. V únoru 1994 se změnil název na Nadaci Člověk v tísni při České televizi, v dubnu 1999 pak byla zaregistrována jako obecně prospěšná společnost.⁴⁴

Společnost ČvT realizuje humanitární pomoc, dlouhodobé rozvojové projekty a podporuje snahy o demokratizaci a dodržování lidských práv. Za dobu své existence dopravila stovky zásilek s přímou humanitární pomocí a realizovala rozvojové projekty v různých zemích Evropy, Asie i Afriky, konkrétními projekty podpořila disidenty, nezávislé novináře, obhájce lidských práv či představitele demokratické opozice ve více než 37 zemích světa.⁴⁵

Vedle krizové pomoci a rozvojové spolupráce v „méně šťastných“ oblastech světa společnost uskutečňuje rozsáhlé projekty také v České republice. Odstraňování následků ničivých povodní, jež zasáhly významnou část Česka v roce 2002, se stalo nejrozsáhlejší operací v historii společnosti. Součástí činnosti je již několik let také terénní sociální práce zaměřená na řešení situace ve stále se zvětšujících českých „sociálních ghettech“. Prostřednictvím zavádění interkulturního vzdělávání do českého školského systému společnost ČvT podporuje toleranci a respekt k minoritním skupinám.⁴⁶

---

⁴⁴ www.clovekvtisni.cz, O nás.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Tamtéž.

Společnost ČvT také usiluje o zvýšení informovanosti české veřejnosti o situaci v zemích postižených válkami či totalitárním režimem a o globálních problémech současného světa. Proto úzce spolupracuje s českými médii a od roku 1999 pořádá každoročně mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět.⁴⁷

Společnost ČvT spolupracuje s širokým spektrem partnerů, institucí, kulturních spolků, mezinárodních agentur, nevládních organizací a médií.⁴⁸

3.2 Humanitární pomoc

ČvT pomáhá lidem v nouzi, a to jak v době válečných krizí nebo při přírodních katastrofách, tak i v dobách klidných. V zásadě se pomoc dělí na dva hlavní typy: *Humanitární pomoc* – je rychlá, krizová, zaměřená na záchranu životů, zmírnění útrap lidí a obnovení lidské důstojnosti. Humanitární pomoc a obnova je obvykle krátkodobá. Reaguje na momentální krizi a je poskytována jen po dobu, dokud postižená země či oblast není schopna z větší části fungovat samostatně. Humanitární pomoc řeší otázky přežití, zdraví, přístřeší, přísunu potravin, zajištění základní hygieny, krizové psychologické pomoci, péče o děti a provizorní obnovy školství. Programy humanitární pomoci a obnovy často za účelem rychlé pomoci používají co nejjednodušších, často dočasných a provizorních řešení.⁴⁹

---

⁴⁷ www.clovekvtisni.cz, Kdo jsme.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ Tamtéž.

Typickými aktivitami humanitární pomoci a obnovy jsou:

- budování dočasných příbytků, případně distribuce stanů nebo materiálu na dočasné přístřeší
- distribuce potravin
- distribuce léků, hygienických potřeb, ošacení, přikrývek apod.
- poskytování lékařského ošetření
- zřizování uprchlických táborů
- provizorní obnova školní výuky
- psycho-sociální pomoc obětem katastrof
- rekonstrukce domů, škol a zničených zařízení⁵⁰

3.3 Rozvojová spolupráce

Rozvojová spolupráce – je proces dlouhodobý, zaměřující se v širší míře na chudobu a potenciál pro lidský rozvoj. Ačkoliv se Česká republika bezpochyby řadí mezi nejvyspělejší země světa, v české společnosti přetrvává názor, že jsme stále ti, kdo by měl pomoc spíše přijímat než dávat. Přitom Česká republika se od poloviny 90.let aktivně podílí prostřednictvím programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR na snižování chudoby v rozvojových zemích.⁵¹

Cílem informačně-rozvojových projektů je posílit zájem české společnosti o rozvojovou spolupráci a globální problémy jako je chudoba, pandemie HIV/AIDS či dětská práce. Snahou je na konkrétních příkladech úspěšných českých i zahraničních projektů ukázat, jak mohou rozvojové projekty pomáhat lidem v rozvojových zemích a zároveň získávat politickou podporu pro zvyšování prostředků poskytovaných na rozvojovou spolupráci ze státního rozpočtu.

---

⁵⁰ www.clovekvtisni.cz

⁵¹ Tamtéž.

Člověk v tísní se v rámci projektů rozvojové pomoci věnuje zejména:

- zajištění základních lidských potřeb jako pitná voda
- podpoře vzdělání
- podpoře zdravotnictví
- rozvoji podnikatelských aktivit
- sociálním programům
- podpoře občanské společnosti a dobrého vládnutí⁵²

---

⁵² www.clovekvtisni.cz

4 CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA

4.1 Historie a charakteristika společnosti

Nezisková humanitární organizace Charita Česká republika je největším nestátním poskytovatelem sociálně zdravotních služeb u nás, je právnickou osobou dle Kodexu kanonického práva (kánon 312, 313). Je součástí (útvarem) římskokatolické církve registrované v České republice podle zák. č. 3/2002 Sb., od níž odvozuje svou právní subjektivitu, a evidované podle zák. 3/2002 Sb.⁵³

Krédem Charity ČR je pomoc bližním v nouzi bez ohledu na jejich příslušnost k rase, národnosti či náboženství. Hlavní činností Charity ČR je pomoc potřebným na území České republiky. Jde zejména o pomoc matkám s dětmi v tísní, lidem bez přístřeší, osobám se zdravotním a mentálním postižením, sociálně slabým rodinám, drogově závislým, opuštěným starým lidem, osobám, které se ocitly v osobní krizi, migrantům a uprchlíkům, vězňům a osobám vracejícím se z výkonu trestu. Charita provozuje poradny, stacionáře, přechodná ubytování, domovy na trvalý pobyt, hospice apod. a vede projekty na začlenění do společnosti a využití volného času. Významná je i pomoc rodinám, které byly postiženy v letech 1997, 1998, 2002, 2006 a 2009 povodněmi.⁵⁴

---

⁵³ www.charita.cz

⁵⁴ Tamtéž.

4.2 Humanitární pomoc

Důležitou součástí charitní práce je rovněž **humanitární pomoc do zahraničí**. Své počátky má humanitární pomoc v rámci Charity České republiky (dále jen CHČR) v roce 1995, kdy byla tato pomoc prováděna jednotlivými diecézními charitami. Oddělení humanitární a rozvojové pomoci Sekretariátu Charity Česká republika vzniklo v roce 2000. Toto oddělení spolupracuje s celorepublikovou sítí charit a zajišťuje pomoc do zahraničí. Na mezinárodním poli je CHČR členem konfederace 162 národních charit sdružených do „Caritas Internationalis“. CHČR je partnerem mnoha mezinárodních organizací, OSN a od roku 2003 je partnerem Generálního ředitelství ECHO při Evropské unii.

CHČR je financována z několika zdrojů. Největší podíl tvoří tržby za sociální a zdravotní služby, dále dotace od krajů, státních dotace, příspěvky od obcí a granty na konkrétní sociální služby - na tzv. projekty. Dalším zdrojem jsou sbírky. Velkým přínosem je zejména Tříkrálová sbírka. Charita dostává také dary od organizací a jednotlivců.⁵⁵

Vzhledem k tomu, že se jedná o potřebnou pomoc, má organizace stále širší teritoriální záběr a z velké části přechází projekty k dlouhodobé rozvojové pomoci (zejména na Ukrajině, v Moldávii a na Balkáně, nově v Gruzii a v jihovýchodní Asii). Jedním z největších projektů CHČR jsou projekty na Severním Kavkaze, v Ingušsku, Čečensku a Severní Osetii. V Čečensku začala Charita pomáhat v roce 2000 a v současné době se soustřeďuje na pomoc dětem postižených válečným konfliktem. Na Kavkaze je stálá mise, kde působí 3 čeští humanitární pracovníci a několik desítek místních zaměstnanců.

Hlavními hodnotami, které jsou v rámci práce CHČR respektovány jsou: *důstojnost člověka, rovnost pohlaví, pomoc lidem v nouzi, solidarita, respekt k odlišnosti, zodpovědnost vůči dárcům*. Principy práce CHČR jsou: *subsidiarita, úcta k prostředí, kde je pomáháno, participace, udržitelnost, soběstačnost, spolupráce, společná zodpovědnost, důvěra*.

---

⁵⁵ www.charita.cz

PRAKTICKÁ ČÁST

1 CÍL ŠETŘENÍ A STANOVENÍ HYPOTÉZ

➤ CÍL ŠETŘENÍ

Cílem šetření k tématu Směřování zahraniční rozvojové pomoci České republiky se zaměřením na společnost Člověk v tísni při České televizi a Charita Česká republika je zmapovat, zda se obě organizace angažují více v krátkodobých či spíše v dlouhodobých projektech a ukázat odlišnosti v projektech výše uvedených společností na základě potřeb pomoci v daných zemích.

➤ STANOVENÍ HYPOTÉZ

Hypotéza č. 1 (dále jen H1)

H 1 Domnívám se, že společnost Člověk v tísni a Charita Česká republika se kromě bezprostřední (přímou) humanitární pomoci zaměřuje na dlouhodobé projekty ke zlepšení stavu v daných zemích (zdravotnictví, bytové politice a rozvoje infrastruktury, rozvoj místních komunit, rozvoj zemědělství a rozvoj ekonomiky) se znalostí potřeb jednotlivých válkou či jinými katastrofami zničených zemích.

Pozn. Pro výzkum prováděný obsahovou analýzou materiálů společnosti Člověk v tísni a Charita Česká republika byly vybrány tyto země: Barma, Gruzie, Mongolsko a Namibie.

Zdůvodnění H1:

Rozvojové projekty společností Člověk v tísni a Charita Česká republika jsou vždy založeny na podrobné znalosti terénu a řídí se přísným pravidlem doprovodu veškeré pomoci až na místo určení (včetně kontroly jejího rozdělování).

Hypotéza č. 2 (dále jen H2)

H2 Domnívám se, že u náhodně vybraného vzorku studentů vysokých škol převažuje informovanost o poslání (respektive činnosti) společností Člověk v tísni a Charita Česká republika.

Zdůvodnění H2:

Předmětem šetření nebudou jiné skupiny respondentů (z hlediska vzdělanostního potenciálu, z hlediska věku apod.), vzhledem k tomu, že záměrem tohoto výzkumu není dokazovat neinformovanost, ale u potenciálně velmi informovaného vzorku respondentů hledat společné i rozdílné znaky této informovanosti, tedy její specifika.

2 POPIS TERÉNU A VZORKU RESPONDENTŮ

Pro účely H1 byla použity materiály z webových stránek společnosti Člověk v tísni společnost při České televizi, o.p.s. (www.clovekvtisni.cz) a společnosti Charita Česká republika (www.charita.cz) k analýze dokumentů (viz 4.1 Nástroje sběru dat).

Pro účely H2 byli jako respondenti osloveni náhodným způsobem (s použitím snowball-technique) studentů z různých fakult Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Celkem se jednalo o 50 studentů s těmito identifikačními znaky:

Tabulka č. 1: Rozdělení respondentů dle pohlaví a věku:

		POHLAVÍ		
		Mužské	Ženské	Počet
VĚK	20	0	2	2
	21	8	3	11
	22	4	8	12
	23	7	5	12
	24	4	8	12
	25	0	1	1
Celkem		23	27	50
Vyjádření v %		46	54	100

Pozn.: Položka č. 3, týkající se nejvyššího dosaženého vzdělání respondenta, byla položena též jako otázka, která poskytne další z identifikačních znaků respondenta, avšak vyhodnocením dotazníku se ukázalo, že u 48 respondentů bylo nejvyšším dosaženým vzděláním všeobecné střední vzdělání (tedy gymnázium), u 1 respondenta bylo tímto vzděláním střední odborné vzdělání a u zbývajících 1 respondenta to bylo vysokoškolské vzdělání.

2.1 Obsahová analýza

Pro H1 byla v rámci nastudování materiálů organizací Člověk v tísni a Charita Česká republika použita technika analýzy dokumentů (viz kap. 4 Presentace výsledků šetření).

Pro Berelsona (1952, s. 18, in Férjenčík, 2000, s 184) je významná skupina metod, která se soustředí právě na rozbor (většinou) písemných sdělení textu. Označujeme ji jako obsahovou analýzu (nebo analýzu obsahu). Protože jde o skupinu různorodých metod, je těžké podat její univerzální definici. Nejvíce akceptované je její klasické vymezení jako výzkumné techniky sloužící objektivnímu a systematickému kvantitativnímu popisu manifestního obsahu komunikace.⁵⁶

2.2 Dotazník

Pro H2 byla použita metoda terénního šetření (následně matematicko-statisticky zpracováno) mezi vysokoškolskými studenty technikou dotazníku (viz Příloha č. 3).

Ve společenských vědách a vědách o člověku existuje mnoho výzkumných otázek, na které je obtížné hledat odpovědi ptaním se jednotlivých lidí tváří v tvář. Zvláště tam, kde potřebujeme jednu a tutéž sadu otázek zadat velkému počtu lidí, bude výhodnější, když jim ji zadáme najednou – simultánně. Dotazník v jeho základní podobě není nic jiného než standardizované interview předložené v písemné podobě.⁵⁷

---

⁵⁶ Férjenčík, J. Úvod do metodologie psychologického výzkumu (Berlson, 1952, s.18), s.184

⁵⁷ Tamtéž, s. 183.

➤ **ZDŮVODNĚNÍ JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK DOTAZNÍKU**

Otázky v dotazníku jsou pro potřebu výzkumu využity pouze k hypotéze H2:

H 2 Domnívám se, že u náhodně vybraného vzorku studentů vysokých škol převažuje informovanost o poslání (respektive činnosti) společnosti Člověk v tísní a Charita Česká republika.

Otázka č. 4 a 5:

4/ Kterou organizaci (společnost), z níže uvedených, znáte (můžete zaškrtnout i více možností)?

- ADRA
- Česká katolická charita
- Člověk v tísní
- Červený kříž

5/ Čím se uvedené organizace (společnosti) zabývají? (Prosím, popište stručně, čím se Vámi označená(é) organizace zabývají.)

ADRA

.....

Česká katolická charita

.....

Člověk v tísní

.....

Červený kříž

.....

Účelnost těchto dvou otázek byla zdůvodňována dohromady, vzhledem k jejich úzké provázanosti vztahující se k výzkumu. V otázce č. 4 (uzavřeného typu) byly záměrně nabídnuty i jiné organizace, které se zabývají humanitární činností avšak u každé z uvedených organizací má tato humanitární činnost svá specifika, která měla být charakterizována respondentem v otázce č. 5 (otevřeného typu).

Otázka č. 6:

U organizací, které jste popsal(a) v předchozí položce dotazníku, označte, odkud jste se o nich dozvěděl(a)?

ADRA

- z televize
- z novin, z časopisu
- z rádia
- z internetu
- od známých
- odjinud, uveďte, odkud:

.....

Česká katolická charita

- z televize
- z novin, z časopisu
- z rádia
- z internetu
- od známých
- odjinud, uveďte, odkud:

.....

Člověk v tísni

- z televize
- z novin, z časopisu
- z rádia
- z internetu
- od známých
- odjinud, uveďte, odkud:

.....

Český červený kříž

- z televize
- z novin, z časopisu
- z rádia
- z internetu
- od známých
- odjinud, uveďte, odkud:

.....

Předpokladem pro stanovení této otázky bylo to, že oběma organizacím, jak organizaci Člověk v tísni, tak organizaci Charita Česká republika je poskytována podpora v televizních médiích, proto je velmi pravděpodobné, že díky tomuto médii jsou obě organizace známé. Přesto nelze považovat televizi za nejčastěji používaný zdroj informací o těchto organizacích, neboť obě společnosti také publikují své články v tisku, můžeme o nich slyšet v rádiu, prohlédnout si jejich internetové stránky, mohli bychom o nich slyšet od známých, na besedách apod.

Otázka č. 7 a 8:

7/ Vzpomněl(a) byste si, na některý stát světa, ve kterém společnost Člověk v tísni působí (působila) a jakou pomoc v dané zemi poskytovala?

.....
.....
.....

8/ Vzpomněl(a) byste si, na některý stát světa, ve kterém společnost Charita Česká republika působí (působila) a jakou pomoc v dané zemi poskytovala?

.....
.....
.....

Tyto otázky byly respondentům položeny z důvodu zjištění míry informovanosti respondentů. Lze předpokládat, že v rámci medializace daných společností a taky z důvodu mnoha přírodních katastrof, které se objevily v posledních několika letech ve velice vysokém měřítku a na různých místech světa, je pravděpodobné, že se k respondentům setkali s přímými informacemi ohledně humanitární či rozvojové pomoci společnosti Člověk v tísni a společnosti Charita Česká republika.

➤ **SAMOSTATNÉ POLOŽKY DOTAZNÍKU NEVZTAHUJÍCÍ SE
K ŽÁDNÉ ZE STANOVENÝCH HYPOTÉZ:**

9/ Přispěl(a) jste někdy na dobročinnou sbírku?

ANO   NE

10/ Pokud jste na otázku č. 7 odpověděl(a) ANO, uveďte prosím, jakou organizací byla sbírka na kterou jste přispěl(a), pořádána.

.....

11/ Vzpomínáte si na názvy (název) sbírek (sbírky), kam jste přispěl(a)?

ANO   NE

12/ Pokud jste na otázku č. 9 odpověděl(a) ANO, prosím napište, jaký (jaké) byl(y) název (názvy) sbírky (sbírek) na které jste přispěl(a).

.....
.....
.....
.....

Otázky č. 7 a 9 jsou otázkami uzavřenými a otázky č. 8 a 10 jsou otázkami otevřenými. V dotazníku měly informační význam, který však nebyl zkoumán. Bylo by možné je použít pro další interpretační kontext týkající se solidarity respondentů a jejich ochoty přispívat na dobročinné sbírky.

3 PREZENTACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ

H 1 Domnívám se, že společnost Člověk v tísni a Charita Česká republika se kromě bezprostřední (přímou) humanitární pomoci zaměřuje na dlouhodobé projekty ke zlepšení stavu v daných zemích (zdravotnictví, bytové politice a rozvoje infrastruktury, rozvoj místních komunit, rozvoj zemědělství a rozvoj ekonomiky) se znalostí potřeb jednotlivých válkou či jinými katastrofami zničených zemích.

K H1 byla použita obsahová analýza materiálů společností Člověk v tísni a Charita Česká republika. Pro analýzu byly vybrány dvě země, ve kterých působí obě společnosti: Barma a Gruzie.

Tabulka č. 2: Celkový počet uskutečněných krátkodobých a dlouhodobých projektů společnostmi Člověk v tísni a Charita Česká republika ve státech Barma a Gruzie.

	Barma – krátkodobé projekty	Barma – dlouhodobé projekty	Gruzie – krátkodobé projekty	Gruzie – dlouhodobé projekty	Celkem
Charita ČR	2	-	-	5	7
Člověk v tísni	1	2	-	5	8
Celkem	3	2	0	10	15
Vyjádření v %	20	13	0	67	100

Tabulka č. 3: Počet uskutečněných krátkodobých a dlouhodobých projektů společnosti Člověk v tísni ve státě Namibie.

NAMIBIE

	Krátkodobé projekty	Dlouhodobé projekty	Celkem
Člověk v tísni	-	3	3
Celkem	-	3	3

Tabulka č. 4: Počet uskutečněných krátkodobých a dlouhodobých projektů společnosti Charita Česká republika ve státě Mongolsko.

MONGOLSKO

	Krátkodobé projekty	Dlouhodobé projekty	Celkem
Charita ČR	1	3	4
Celkem	1	3	4

Charita Česká republika + Člověk v tísní – projekty BARMA A GRUZIE

Tabulka č. 5: Projekty Barma a Gruzie

	BARMA	GRUZIE	Celkem
Charita Česká republika	<p>Okamžitá potravinová pomoc 1. fáze – distribuce rýže, která je v této zemi hlavní potravinou 2. fáze – kurz Farmer Field School – učily rolníky, aby byly při pěstování plodin méně závislé na umělých hnojivech, pesticidech a tím čelily problémům s obživou v budoucnosti</p>	<p>1. komunitní rozvoj – vesnické projekty – podpora místních představitelů komunitních výborů – zaplnit dočasnou mezeru ve struktuře místní samosprávy 2. kurzy tradičních řemesel pro ohrožené skupiny mládeže – chráněné dílny a bezplatné kurzy uměleckých řemesel - příprava mladých lidí na profesionální dráhu šperkářů a tkalců koberců. 3. Podpora konkurenceschopnosti drobných zemědělců – zvyšování efektivity gruzinského zemědělství. 4. Humanitární pomoc uprchlíkům – kuchyňské vybavení nádobí do nových bytů a domů, které uprchlíci dostávali od vlády 5. Vybavení centra zdravotními přístroji v rámci projektu Charity Česká republika Podpora paliativní péče v Gruzii. Charita ČR mj. uskutečňuje v Gruzii také jiný, sociálně zdravotní projekt domácí péče. Součástí projektu podpory paliativní péče v Gruzii bylo i intenzivní školení zdravotních sester v péči o umírající.</p>	
Člověk v tísní	<p>1. fáze – jídlo, oblečení, materiál na přístřešky, čištění vody, ale také psychosociální poradenství obětem katastrofy 2. dlouhodobé projekty na obnovu zničené infrastruktury, zdrojů obživy a zlepšení přístupu k pitné vodě – obnova do stavu před katastrofou 3. podpora soběstačnosti rodin na venkově</p>	<p>1. prevence nelegální migrace, tím zlepšit ekonomickou situaci místních obyvatel a celkovou stabilizaci regionů 2. na jihu země program v sektoru zemědělství – zlepšit systém zpracování mléka a výrobu sýrů – zvýšení úrovně místních farmářů 3. na severu země – podpora turistického ruchu 4. jižní Kavkaz – po konfliktu mezi Gruzii a Ruskem – materiální humanitární pomoc a psychosociální podpora 5. rok 2009 – dlouhodobý program v regionu Samegrelo – zaměřen na vnitřní uprchlíky z dřívějšího gruzinsko-abcházského konfliktu – díky soc.terénní práci a materiální pomoci v podobě malých grantů napomáhá k jejich integraci do společnosti</p>	
Celkem			

Charita Česká republika + Člověk v tísní – projekty MONGOLSKO A NAMIBIE

Tabulka č. 6: Projekty Mongolsko a Namibie

	MONGOLSKO	NAMIBIE	Celkem
Charita Česká republika	<p>1. příprava a zavedení studijného programu sociální práce – zvyšování kvality a dostupnosti v sociální a zdravotnické oblasti a informačním propojením mezi organizacemi poskytující služby v tomto sektoru a vzdělávacími institucemi</p> <p>2. pomoc obětem mrazu – pomoc v těžce přístupných oblastech, rodinám v odlehlých oblastech byly dopraveny základní potraviny a hygienické potřeby</p> <p>3. zpřístupnit vzdělávání dětem v předškolním věku, handicapovaným dětem</p> <p>4. finanční podpora médií a novinářů pro zpracování reportáží v rozvojových zemích</p>	-	4
Člověk v tísní	-	<p>1. sociální programy a osvěta v Namibii – projekt komunitního centra a chráněné dílny v městě Keetmanshop zaměřené na poskytování psychosociálních služeb a možnosti výdělků v chráněné dílně rodinám postiženým HIV/AIDS</p> <p>2. projekty metod prevence HIV/AIDS, dodržování lidských práv, zajištění přístupu k péči a léčbě pro nemocné</p> <p>3. od ledna 2004 provozuje společnost ČvT v regionu Karas na jihu Namibie komunitní centrum a chráněnou dílnu – cílem tohoto rozvojového projektu je zmírnit sociální a ekonomické důsledky pandemie HIV/AIDS a epidemie TBC, která vede k nárůstu chudoby a podvýživy</p>	3
Celkem	4	3	7

H 2 Domnívám se, že u náhodně vybraného vzorku studentů vysokých škol převažuje informovanost o poslání (respektive činnosti) společnosti Člověk v tísni a Charita Česká republika.

Otázka č. 4: Kterou organizaci (společnost), z níže uvedených, znáte (můžete zaškrtnout i více možností)?

Otázka č. 5: Čím se uvedené organizace (společnosti) zabývají? (Prosím, popište stručně, čím se Vámi označená(é) organizace zabývají.)

Pozn.: Z důvodu sledovaného jevu jsou výsledky rozděleny do dvou tabulek (stejně jako u následující otázky č. 6), kdy tab. č. 7 vypovídá o informovanosti „pouze“ organizací Člověk v tísni a Charita Česká republika a tab. č. 8 poukazuje na výsledky informovanosti o zbylých organizacích.

Tabulka č. 7: Informovanost o spol. Člověk v tísni a Charita ČR

	Přesně charakterizována	Částečně charakterizována	Chybně charakterizována	Celkem
Zná organizaci Člověk v tísni	47	3	-	
Celkem	47	3	-	50
Zná organizaci Charita Česká republika	42	4	4	
Celkem	42	4	4	50

Většina respondentů zná společnost Člověk v tísni a společnost Charita Česká republika dokáže přesně nebo částečně specifikovat činnosti, kterými se tyto společnosti zabývají.

Tabulka č. 8: Informovanost o spol. Adra a Český červený kříž

	Charakterizována	Červený kříž	Adra
Zná organizaci	Přesně	40	41
	Částečně	5	7
	Chybně	4	2
Celkem		50	50

V podobné rovině jako u společností Člověk v tísni a Charita Česká republika se vyskytovala informovanost o Červeném kříži i společnosti Adra.

Otázka č. 6: U organizací, které jste popsal(a) v předchozí položce dotazníku, označte, odkud jste se o nich dozvěděl(a)?

Tabulka č. 9: Zdroj informací o spol. Člověk v tísni a Charita ČR

	Charita Česká republika	Člověk v tísni
Televize	30	42
Časopis, noviny	27	10
Rádio	1	5
Internet	23	29
Známí	5	9
Jinak	11	10

Většina respondentů odpověděla, že společnost Charita Česká republika a společnost Člověk v tísni zná z televize. Respondenti mohli označit i více možností, proto je z tabulky patrné, že počet odpovědí na tuto otázku nekoresponduje s počtem respondentů (celkový počet respondentů je 50).

V možnosti *jinak* se jako zdroj informací objevovala „pouze“ odpověď beseda nebo přednáška s pracovníky organizace Člověk v tísni a Charita Česká republika.

Tabulka č. 10: Zdroj informací o spol. Adra a Český červený kříž

	Český červený kříž	Adra
Televize	4	4
Časopis, noviny	10	9
Rádio	1	3
Internet	15	13
Známí	6	6
Jinak	5	3

Tabulka poukazuje na nejčastější zdroje informací o uvedených organizacích, kterými jsou časopisy, noviny a internet. Velmi zajímavými a zároveň nezanedbatelnými zdroji jsou známí a jiné zdroje, které se stejně jako u společnosti Člověk v tísni a Charita Česká republika vyskytovaly v podobě besed a přednášek.

Tabulka č. 11: *Odpovědi respondentů na otázky č. 7 a č. 8 byly soustředěny do jedné tabulky, neboť jsou to otázky stejného typu.*

Tabulka č. 11: Počet přesných a částečných odpovědí respondentů

	Stát i konkrétní pomoc	Pouze stát	Pouze druh pomoci, bez uvedení státu	Neuveden žádný stát ani druh pomoci	Celkem
Společnost Člověk v tísni	46	3	1	-	
Celkem	46	3	1	-	50
Společnost Charita Česká republika	41	9	-	-	
Celkem	41	9	-	-	50

Většina respondentů poskytla plnohodnotnou odpověď, tedy že zná konkrétní stát i konkrétní pomoc, kterou společnosti Člověk v tísni a Charita Česká republika poskytly v rámci humanitární a rozvojové pomoci. Jeden z respondentů uvedl pouze projekt, ale nevěděl, kde byl tento projekt uskutečněn. Respondent uvedl, že v některém časopisu četl o projektu společnosti Člověk v tísni, který se týká rozvoje turistiky a tvorby turistických tras. Jednalo se o Ukrajinu, což respondent neuvedl.

4 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ

H 1 Domnívám se, že společnost Člověk v tísní a Charita Česká republika se kromě bezprostřední (přímou) humanitární pomoci zaměřuje na dlouhodobé projekty ke zlepšení stavu v daných zemích (zdravotnictví, rozvoje infrastruktury, rozvoj místních komunit, rozvoj zemědělství a rozvoj ekonomiky) se znalostí potřeb jednotlivých válkou či jinými katastrofami zničených zemích.

Charita Česká republika + Člověk v tísní – projekty BARMA A GRUZIE

	BARMA	GRUZIE	Celkem
Charita Česká republika	<p>Okamžitá potravinová pomoc</p> <p>1. fáze – distribuce rýže, která je v této zemi hlavní potravinou</p> <p>2. fáze – kurz Farmer Field School – učily rolníky, aby byly při pěstování plodin méně závislí na umělých hnojivech, pesticidech a tím čelily problémům s obživou v budoucnosti</p>	<p>1. komunitní rozvoj – vesnické projekty – podpora místních představitelů komunitních výborů – zaplnit dočasnou mezeru ve struktuře místní samosprávy</p> <p>2. kurzy tradičních řemesel pro ohrožené skupiny mládeže – chráněné dílny a bezplatné kurzy uměleckých řemesel - příprava mladých lidí na profesionální dráhu šperkářů a tkalců koberců.</p> <p>3. Podpora konkurenceschopnosti drobných zemědělců – zvyšování efektivity gruzinského zemědělství.</p> <p>4. Humanitární pomoc uprchlíkům – kuchyňské vybavení nádobí do nových bytů a domů, které uprchlíci dostávali od vlády</p> <p>5. Vybavení centra zdravotními přístroji v rámci projektu Charity Česká republika Podpora paliativní péče v Gruzii. Charita ČR mj. uskutečňuje v Gruzii také jiný, sociálně zdravotní projekt domácí péče.</p> <p>Součástí projektu podpory paliativní péče v Gruzii bylo i intenzivní školení zdravotních sester v péči o umírající.</p>	7
Člověk v tísní	<p>1. fáze – jídlo, oblečení, materiál na přístřešky, čištění vody, ale také psychosociální poradenství obětem katastrofy</p> <p>2. dlouhodobé projekty na obnovu zničené infrastruktury, zdrojů obživy a zlepšení přístupu k pitné vodě – obnova do stavu před katastrofou</p> <p>3. podpora soběstačnosti rodin na venkově</p>	<p>1. prevence nelegální migrace, tím zlepšit ekonomickou situaci místních obyvatel a celkovou stabilizaci regionů</p> <p>2. na jihu země program v sektoru zemědělství – zlepšit systém zpracování mléka a výrobu sýrů – zvýšení úrovně místních farmářů</p> <p>3. na severu země – podpora turistického ruchu</p> <p>4. jižní Kavkaz – po konfliktu mezi Gruzii a Ruskem – materiální humanitární pomoc a psychosociální podpora</p> <p>5. rok 2009 – dlouhodobý program v regionu Samegrelo – zaměřen na vnitřní uprchlíky z dřívějšího gruzínsko-abcházského konfliktu – díky soc.terénní práce a materiální pomoci v podobě malých grantů napomáhá k jejich integraci do společnosti</p>	8
Celkem	5	10	

Společnost *Charita Česká republika* začala ve spolupráci se švýcarskou Charitou a místním partnerem Metla pomáhat v Barmě v květnu 2008, po zásahu ničivého cyklónu Nargis. V první řadě bylo nutné poskytnout potraviny (hlavně rýži, která je zde základním zdrojem obživy a příjmu). Vzhledem k tomu, že samotná distribuce potravin nepatří mezi řešení, které by přispívalo k rozvoji udržitelnosti, poskytla Charita ve druhé fázi projektu čtyřměsíční kurz, který učil rolníky, stát se méně závislými na umělých hnojivech, pesticidech a monokulturách a tím dosáhnout zmírnění problémů s obživou do budoucnosti. Jednalo se o tzv. projekty krátkodobé.

H1 potvrzena

Společnost *Člověk v tísni* vyhlásila veřejnou sbírku na pomoc Barmě dne 05.05.2008. Tato společnost začala působit v Barmě také bezprostředně po katastrofě ve spolupráci s místními dobrovolníky, mnichy a dalšími zástupci občanské společnosti. V první fázi byla pomoc soustředěna na dodávání jídla, oblečení, materiálů na přístřešky nebo čištění vody, ale také psychosociální poradenství obětem katastrofy. V současné době *Člověk v tísni* se v oblasti podílí na obnově zničené infrastruktury, zdrojů obživy a zlepšení přístupu k pitné vodě a také se soustředí na dlouhodobější projekty obnovy do stavu před katastrofou. Jedním z pilířů této fáze je podpora soběstačnosti rodin na venkově. Pokračuje ale také vrtání studen, čištění nádrží na pitnou vodu, oprava cest a domů v odlehlých oblastech. Celková částka na pomoc Barmě za rok 2008, za významného přispění české veřejnosti, byla 13 milionů korun.

H1 potvrzena

Ohledně zdravotnictví, zemědělství a rozvoje ekonomiky zde nejsou společností *Člověk v tísni* aktivovány žádné projekty ve výše uvedených oblastech pomoci, i když nelze to říct takto razantně. Samozřejmě, že při snaze vrátit život místních obyvatel do stavu před katastrofou zahrnuje také činnost

v oblasti zdravotnictví, zemědělství a rozvoje ekonomiky. Domnívám se, že nelze jednoznačně říci, že když zde není pojmenován nějaký projekt, v této určité oblasti, tak že není v daných oblastech vykonávána žádná činnost.

H1 nepotvrzena

V Gruzii společnost *Charita Česká republika* společně s gruzínskou Charitou spolupracují na komunitním rozvoji ve vesnicích, chráněných dílnách pro ohrožené skupiny mládeže, kde se odrostlé děti připravují na samostatný život, učí se hospodařit s penězi a pracovat v kolektivu.

H1 potvrzena

V roce 2008 *Charita Česká republika* podpořila projekt prodejem výrobků z chráněných dílen na Vánočním stánku v Praze (výtěžek z prodeje vynesl 20 000,- Kč). Dalším projektem je podpora konkurence schopnosti drobných zemědělců, projekt podporuje spolupráci drobných hospodářů a stojí na třech pilířích a) výzkum nejlepší praxe v Gruzii; b) zakládání sdružení výrobců a marketingových družstev a školení zaměstnanců; c) přímá pomoc ve formě nákupu zařízení na zpracování a produkce, např. vybavení výroby sýrů, marmelád nebo sušičky ovoce. A dále humanitární pomoc uprchlíkům (po ozbrojeném konfliktu v Jižní Osetii zůstalo několik desítek tisíc lidí bez trvalého přístřeší). Většina uprchlíků získala nové domky od vlády, gruzínská Charita pomohla s ubytováním, poskytovala potravinovou pomoc a zdravotní péči. Aktuálně bylo vybaveno centrum zdravotními přístroji v rámci projektu Charity Česká republika Podpora paliativní péče v Gruzii. Charita ČR mj. uskutečňuje v Gruzii také jiný, sociálně zdravotní projekt domácí péče. Součástí projektu podpory paliativní péče v Gruzii bylo i intenzivní školení zdravotních sester v péči o umírající.

H1 potvrzena

Člověk v tísní působí v Gruzii od roku 2005, od počátku je pomoc zaměřená na prevenci nelegální migrace a ekonomický rozvoj regionu Imeretie. Cílem je jednak zvýšit povědomí gruzínské veřejnosti o rizicích nelegální migrace a zejména pak přispět ke zlepšení ekonomické situace místních obyvatel a celkové stabilizaci regionu. Tato mise trvala až do roku 2008. V roce 2009 pak *Člověk v tísní* zahájil dlouhodobý program v regionu Samegrelo zaměřený na vnitřní uprchlíky z dřívějšího gruzínsko-abcházského konfliktu. Díky sociální terénní práci a materiální pomoci v podobě malých grantů napomáhá ČvT jejich integraci do společnosti.

H1 potvrzena

Člověk v tísní působí v regionu v Imereti na západě Gruzie s projekty zaměřenými na podporu drobných živnostníků a na rozvoj občanské společnosti. Dalším projektem je podpora turistického ruchu v oblasti Kazbegi, cílem tohoto projektu je vytvořit nové pracovní příležitosti a přispět k místnímu rozvoji díky příjmům z turistického ruchu.

H1 potvrzena

Společnost nemá v Gruzii žádné projekty do oblasti zdravotnictví a zemědělství. Pomoc je zde zaměřena hlavně na pomoc uprchlíkům, neboť pro poválečný stav země je to v současné době nejdůležitější oblast – tzn. pomoci místním vracejícím se emigrantům k integraci do společnosti.

H1 nepotvrzena

Charita Česká republika + Člověk v tísni – projekty MONGOLSKO A NAMIBIE

	MONGOLSKO	NAMIBIE	Celkem
Charita Česká republika	<ol style="list-style-type: none"> 1. příprava a zavedení studijního programu sociální práce – zvyšování kvality a dostupnosti v sociální a zdravotnické oblasti a informačním propojením mezi organizacemi poskytující služby v tomto sektoru a vzdělávacími institucemi 2. pomoc obětem mrazu – pomoc v těžce přístupných oblastech, rodinám v odlehlých oblastech byly dopraveny základní potraviny a hygienické potřeby 3. zpřístupnit vzdělávání dětem v předškolním věku, handicapovaným dětem 4. finanční podpora médií a novinářů pro zpracování reportáží v rozvojových zemích 	-	4
Člověk v tísni	-	<ol style="list-style-type: none"> 1. sociální programy a osvěta v Namibii – projekt komunitního centra a chráněné dílny v městě Keetmanshop zaměřený na poskytování psychosociálních služeb a možnosti výdělků v chráněné dílně rodinám postiženým HIV/AIDS 2. projekty metod prevence HIV/AIDS, dodržování lidských práv, zajištění přístupu k péči a léčbě pro nemocné 3. od ledna 2004 provozuje společnost ČvT v regionu Karas na jihu Namibie komunitní centrum a chráněnou dílnu – cílem tohoto rozvojového projektu je zmírnit sociální a ekonomické důsledky pandemie HIV/AIDS a epidemie TBC, která vede k nárůstu chudoby a podvýživy 	3
Celkem	4	3	7

Společnost *Charita Česká republika* poskytla v rámci krátkodobého projektu pomoc obětem mrazu v roce 2008, kdy Mongolsko zasáhla sněhová bouře a lidé žijící na venkově byli odříznuti od měst a neměli dostatek potravin, které jim v rámci tohoto projektu byly dodávány. Jednalo se o přímou pomoc (krátkodobý projekt).

H1 potvrzena

Společnost *Charita Česká republika* začala v Mongolsku pomáhat až v roce 2007. Od tohoto roku jsou zde vedeny tři velké projekty.

Zavedení studijního programu sociální práce – vytvořena metodika sociálních pracovníků. Tento projekt by se měl soustředit na profesionalizaci studentů a sociálních pracovníků.

H1 potvrzena

Socioekonomické stabilizace geograficky a sociálně odloučených komunit – zaměřen na děti předškolního věku, handicapované děti a děti, které školní docházku přerušily. Jedná se o výuku v domácím prostředí přes rádiové vysílání.

H1 potvrzena

Informační a komunikační platforma pro sektor sociálně-zdravotní – hlavním cílem tohoto projektu je zvýšení kvality a dostupnosti sociálních a zdravotních služeb přes webový portál, který je zaměřen na sociálně zdravotní oblast a určen hlavně odborné veřejnosti a poskytovatelům sociálních a zdravotních služeb.

H1 potvrzena

V oblasti Karas na jihu Namibie pracuje společnost *Člověk v tísni* od roku 2003. Vzhledem k tomu, že se zde jedná o problémy s neúrodnou půdou, problémy s obživou a velkou chudobou, je zde pomoc společnosti ČvT zaměřena hlavně na zdravotní a sociální péči. Každý pátý Namibijec je HIV pozitivní, polovina lidí nezaměstnaná. Na jednoho lékaře připadá 9000 obyvatel. Proto je velice důležité bojovat s chudobou a podporovat komunitní iniciativu v boji proti HIV/AIDS.

H1 potvrzena

S chráněnými dílnami, kterých bylo v Namibii vytvořeno mnoho, jsou úzce propojené se vzděláváním, neboť když rodiče dětí pracují, tak děti se mohou vzdělávat a učit ve školce, které jsou součástí chráněných dílen. S chráněnými dílnami dále souvisí také socioekonomická podpora. Na velmi úspěšně zavedené chráněné dílny navazuje projekt poskytování mikrograntů pro zaměstnance dílen, za účelem založení vlastní živnosti.

H1 potvrzena

Tato oblast v Namibii je velice chudá, je zde velká neúroda, to znamená, že v pro zemědělství zde není příliš prostoru a není zde příliš velká možnost rozvíjet oblast infrastruktury. Tato oblast je velice chudá a je nutno podotknout, že je mnohem více efektivnější pracovat na projektech ohledně osvěty proti šíření HIV/AIDS, zdravotnictví a vzdělání.

H1 nepotvrzena

H 2 Domnívám se, že u náhodně vybraného vzorku studentů vysokých škol převažuje informovanost o poslání (respektive činnosti) společnosti Člověk v tísni a společnosti Charita Česká republika.

Otázka č. 4: Kterou organizaci (společnost), z níže uvedených, znáte?

Odpovědi na tuto otázku se na první pohled mohly zdát jako jednoduché a jednoznačné, znám či neznám. Avšak každý by měl přemýšlet nad tím, co je pro něj hlavním důkazem toho, že něco zná nebo nezná. Jak moc musí člověk znát, to záleží na tom, kolik informací se od něj očekává. V tomto případě můžeme z výsledků šetření usuzovat, že většina respondentů společnost Člověk v tísni a společnost Charita Česká republika zná.

H2 potvrzena

Otázka č. 5: Čím se uvedené organizace (společnosti) zabývají?

Specifikace činnosti jednotlivých organizací nebyla vůbec pro respondenty jednoduchá, ale mohu pokládat za velmi úspěšné, že opět většina respondentů zná společnost Člověk v tísni a společnost Charita Česká republika a dokáže přesně (převážná většina) nebo alespoň částečně charakterizovat její činnost.

Velmi podobné výsledky byly zjištěny u Českého červeného kříže a Adry. Z výsledků je tedy patrné, že u sledovaného vzorku respondentů znatelně převažuje informovanost o společnosti Člověk v tísni a společnosti Charita Česká republika.

H2 potvrzena

Otázka č. 6: U Organizací, které jste popsal(a) v předchozí položce dotazníku, označte, odkud jste se o nich dozvěděla(a)?

Z tabulky je zřejmé, že větší část respondentů zná společnost Člověk v tísni díky jejímu hlavnímu mediálnímu sponzorovi České televizi (spolupracuje s nimi na dokumentárních filmech, které poté také vysílá). Ale i společnost Charita Česká republika je často propagována v televizních médiích, proto i u této otázky mnoho respondentů zaškrtnulo možnost právě televize. Další nezanedbatelnou částí je tisk, neboť obě společnosti velmi často publikují své články (např. o působení v různých rozvojových zemích, o probíhajících projektech apod.) v nejčtenějším tisku (Mladá fronta, Lidové noviny, Hospodářské noviny apod.), kde velmi často pro své články získávají přílohovou část. Také internet je uváděn jako častý zdroj informací o těchto společnostech (na stránkách společností jsou uvedeny všechny jejich činnosti). Ovšem ze souhrnného pohledu je jasné, že díky medializace obou společností, je bezpochyby tím nejčastějším zdrojem televize.

U ostatních organizací jsou výsledky v získávání zdrojů velmi rozmanité a různorodé. Můžeme říci, že zde jsou nejčastějšími zdroji tisk, internet, ale velkou část tvoří také známí a jiné zdroje, kterými převážně byly besedy a přednášky na školách, od pracovníků uvedených organizací apod.

H2 potvrzena

Otázka č. 7 a 8:

7/ Vzpomněl(a) byste si, na některý stát světa, ve kterém společnost Člověk v tísni působí (působila) a jakou pomoc v dané zemi poskytovala?

8/ Vzpomněl(a) byste si, na některý stát světa, ve kterém společnost Charita Česká republika působí (působila) a jakou pomoc v dané zemi poskytovala?

U odpovědí respondentů se nejčastěji vyskytovala (u obou společností) znalost směřování pomoci do státu Haiti (pitná voda, hygienické potřeby, materiál pro stavbu provizorních přístřešků), dále povodně v ČR v roce 2009 (Člověk v tísni – SOS Povodně a Charita Česká republika – Povodně 2009). Respondenti také často zmiňovali humanitární a rozvojovou pomoc (potravin, vzdělávání a výstavba domů) po vlně tsunami na Srí Lance v roce 2004. Další méně častou odpovědí, za to velice přesně specifikovanou, byl projekt společnosti Člověk v tísni – SOS Kosovo a Charita Česká republika – Tříkrálová sbírka (ze které jde 10% na zahraniční rozvojovou pomoc). Z daných výsledků vyplývá, že respondenti jsou ve vysoké míře informováni o projektech a zemích, ve kterých působí společnost Člověk v tísni a společnost Charita Česká republika.

H2 potvrzena

Otázky č. 7, 8, 9 a 10:

7/ Přispěl(a) jste někdy na dobročinnou sbírku?

ANO   NE

8/ Pokud jste na otázku č. 7 odpověděl(a) ANO, uveďte prosím, jakou organizací byla sbírka na kterou jste přispěl(a), pořádána.

.....

9/ Vzpomínáte si na názvy (název) sbírek (sbírky), kam jste přispěl(a)?

ANO   NE

10/ Pokud jste na otázku č. 9 odpověděl(a) ANO, prosím napište, jaký (jaké) byl(y) název (názvy) sbírky (sbírek) na které jste přispěl(a).

.....
.....

Výsledky těchto otázek nejsou v této práci uvedeny z toho důvodu, že se nevztahují k žádné hypotéze a mají pouze informační význam, který však nebyl zkoumán. Pro zajímavost mohu uvést, že 11 respondentů uvedlo, že přispěli na sbírku, věděli název organizace, které přispěli, i název dané sbírky, 7 respondentů uvedlo, že přispělo, věděli název organizace, ale nevěděli název sbírky, dalších 11 respondentů přispělo, nevěděli jaké organizaci, ale věděli na jakou sbírku, 5 respondentů přispělo, nevěděli název sbírky ani název organizace a zbývajících 16 respondentů uvedlo, že nikdy nepřispěli na žádnou sbírku nepřispěli.

VERIFIKACE HYPOTÉZ

- **Interpretační hladina:** Za potvrzující míru odpovědí bude považován výskyt sledovaného předpokladu nad 60%.
- **Legenda:** + položka potvrzující hypotézu
- položka nepotvrzující hypotézu

H 1 Domnívám se, že společnost Člověk v tísni a Charita Česká republika se kromě bezprostřední (přímou) humanitární pomoci zaměřuje na dlouhodobé projekty ke zlepšení stavu v daných zemích (zdravotnictví, rozvoj infrastruktury, rozvoj místních komunit, rozvoj zemědělství a rozvoj ekonomiky) se znalostí potřeb jednotlivých válkou či jinými katastrofami zničených zemích.

Tabulka č. 12: Výsledky obsahové analýzy ve vztahu k H1

	<i>Krátkodobé projekty</i>			
	Barma	Gruzie	Mongolsko	Namibie
<i>Charita Česká republika - výsledek</i>	+ (+ +)	+ (+)	+ (+)	
<i>Člověk v tísni - výsledek</i>	+ (+)	+ (+)		- (-)
	<i>Dlouhodobé projekty</i>			
	Barma	Gruzie	Mongolsko	Namibie
<i>Charita Česká republika - výsledek</i>	- (- - - -)	+ (+ + + + -)	+ (+ - + - +)	
<i>Člověk v tísni - výsledek</i>	- (- + + - -)	+ (- + + - +)		+ (+ - + + -)

Pozn.: V závorce jsou uvedeny interpretační znaménka v pořadí zdravotnictví, rozvoj infrastruktury, rozvoj místních komunit, rozvoj zemědělství a rozvoj ekonomiky.

Z výsledků vyplývá, že hypotéza H1 byla téměř ze 67% **potvrzena**.

H 2 Domnívám se, že u náhodně vybraného vzorku studentů vysokých škol převažuje informovanost o poslání (respektive činnosti) společnosti Člověk v tísni a společnosti Charita Česká republika.

Tabulka č. 13: Výsledky dotazníkového šetření

Otázky	č. 4	č. 5	č. 6	č. 7	č. 8
<i>Výsledek</i>	+	+	+	+	+

Z tabulky vyplývá, že hypotéza H2 byla ze 100% **potvrzena.**

ZÁVĚR

Proč se má člověk starat o lidi na druhém konci světa? Lidé na druhém konci světa se starali za dobu komunismu o nás, protože cítili, že potřebujeme pomoci. Člověk neví, do jaké situace se v životě může dostat. Navíc Česká republika patří mezi třicet nejbohatších zemí světa. Žijeme v zásadě luxusní život. A starat se o jiné – ve smyslu čas od času něčím přispívat – je rozhodnutí spíše etické. Rozpor mezi nejchudšími zeměmi světa a námi, žijícími v blahobytu, roste a zcela racionálně je třeba přiznat, že právě naše země právě tento rozpor dříve či později ohrozí.

Je mnoho humanitárních organizací, které uskutečňují dlouhodobé projekty v rozvojových zemích, ale já jsem se zaměřila v této bakalářské práci pouze na dvě z nich, a to na společnost Člověk v tísni a společnost Charita Česká republika. Jedním důvodem bylo, že tyto společnosti jsou poměrně známé, a to ukázal i výzkum v praktické části bakalářské práce a druhým důvodem byla má praxe ve společnosti Člověk v tísni (v rámci studia Vyšší odborné školy v Prachaticích) a studium oboru Sociální a charitativní práce na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kdy se přímo nabízel možnost porovnat zkušenosti a materiály společnosti Člověk v tísni a společnosti Charita Česká republika. Práce v takovýchto organizacích je bezpochyby velice náročná, ale zároveň svým způsobem dobrodružná.

Barma, Gruzie, Mongolsko a Namibie však nejsou jedinými zeměmi, kde tyto společnosti působí, ovšem analyzovat dlouhodobé projekty ve všech zemích, kde společnosti působí, by mohlo být předmětem zkoumání v několika dalších bakalářských pracích. A to vše by mohlo být zkoumáno z různých pohledů, např. do jakých oblastí pomoci se jejich působnost rozšířila, ve kterých zemích jsou nejnáročnější podmínky pro uskutečnění projektu apod.

Nebylo by od věci použít některé získané informace z dotazníkového šetření pro další výzkum. Například zkoumat ochotu a solidaritu lidí, co se týče příspěvků na dobročinné sbírky nebo jak velká je důvěra lidí v různé dobročinné kampaně, jaké organizaci by přispěli opakovaně, jakou částkou jsou ochotni přispět apod.

Pro mě byla tato práce velkým krokem vpřed. Vzhledem k tomu, že téma je pro mě velmi blízké a zajímám se o dění v humanitární a rozvojové pomoci, psala jsem tuto práci z pohledu aktivního pozorovatele, který tímto pozorováním získává nové informace, kterých nebude mít nikdy dostatek, protože vše se stále vyvíjí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Adamus, V. *Mezinárodní dokumenty o lidských právech*. Praha: Linde, 2000, s. 19. ISBN 80-7201-221-5.

Férjenčík, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál, 2000, s. 183 – 184. ISBN 80-7178-367-6.

Giddens, A. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999, s. 76 – 81. ISBN 80-7203-124-4.

Mareš, P. *Sociologie nerovnosti a chudoby*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999, s. 14-16, 39, 62-63. ISBN 80-85850-61-3.

Maříková, H., Petrušek, M., Vodáková, A. *Velký sociologický slovník*. I.svazek A-O. Praha: Karolinum, 1996, s. 51, 401. ISBN 80-7184-164-1.

Maříková, H., Petrušek, M., Vodáková, A. *Velký sociologický slovník*. II.svazek P-Z. Praha: Karolinum, 1996, s. 956, 1185. ISBN 80-7184-310-1.

Nováček, P., *Křížovatky budoucnosti*. Praha: G plus G, 1999, s. 217-219. ISBN 80-86103-27-7.

Stojanov, R., Tožička, T. *Příliš vzdálené cíle*. Praha: Educon, o.s., 2008, s. 11,13. ISBN 978-80-254-3279-2.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Člověk v tísní [online]. Praha: Člověk v tísní, o.p.s., © 2006 [cit. 05.02.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.clovekvtsni.cz>>.

Charita Česká republika [online]. Praha: Charita Česká republika, © 2004, poslední aktualizace 31.05.2007 [cit. 05.02.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.charita.cz>>.

Rozvojovka [online]. Praha: Studijní materiály – Manuál globálních problémů (dokument-pdf), © 2007 [cit. 05.02.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.rozvojovka.cz>>.

SEZNAM ZKRATEK

CHČR	Charita Česká republika
ČvT	Člověk v tísni
ČRA	Česká rozvojová agentura
FAO	Organizace pro výživu a zemědělství
MDGs	Rozvojové cíle tisíciletí
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ZRS	Zahraniční rozvojová spolupráce

SEZNAM PŘÍLOH

- I.** Usnesení vlády ČR č. 1070 ze dne 19.09.2007
- II.** Dotazník

PŘÍLOHY

Příloha č. I - Usnesení vlády ČR č. 1070 ze dne 19.09.2007

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 19. září 2007 č. 1070 k transformaci systému zahraniční rozvojové spolupráce České republiky

Vláda

I. **schvaluje** návrh na transformaci systému zahraniční rozvojové spolupráce České republiky, obsažený v části III materiálu č.j. 1361/07, který aktualizuje a doplňuje platná Pravidla pro výběr a financování bilaterálních projektů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky;

II. **bere na vědomí**, že od 1. ledna 2008

1. bude zřízena Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci jako meziresortní koordinační orgán v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce,
2. Ministerstvo zahraničních věcí zřídí k plnění úkolů specifikovaných v části III materiálu č.j. 1361/07 organizační složku státu Rozvojové středisko;

III. **mění**

1. s platností od 1. ledna 2008 usnesení vlády ze dne 31. března 2004 č. 302, o Zásadách zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie, ve znění usnesení vlády ze dne 7. června 2006 č. 686, tak, že se příloha uvedeného usnesení - Zásady zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie - mění tak, jak je uvedeno v příloze tohoto usnesení s tím, že budou od 1. ledna 2009 prostředky na rozvojovou spolupráci rozpočtovány v příslušných resortních rozpočtových kapitolách a současně bude příslušně změněn článek 30 Zásad zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie,
2. usnesení vlády ze dne 9. února 2005 č. 188, k financování transformační spolupráce České republiky v roce 2005 a v dalším období, tak, že se v bodě II/2 uvedeného usnesení slova „v roce 2006 a v dalším období“ nahrazují slovy „v letech 2006 až 2008“,

2

3. usnesení vlády ze dne 12. října 2005 č. 1311, o Pravidlech pro výběr a financování bilaterálních projektů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky, ve smyslu usnesení vlády ze dne 16. května 2007 č. 500, o Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2007 a k Výhledu legislativních prací vlády na léta 2008 až 2010, tak, že se termín pro předložení návrhu věcného záměru zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí mění z 31. října 2007 na 31. prosinec 2007;

IV. **ukládá**

1. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy plnit

úkoly vyplývající z transformace systému zahraniční rozvojové spolupráce podle bodu I tohoto usnesení,

2. ministru zahraničních věcí připravit ve spolupráci s ostatními členy vlády a vedoucími ostatních ústředních orgánů státní správy

a) návrh Statutu Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci v souladu se specifikací uvedenou v části III materiálu č.j. 1361/07 a předložit tento návrh do 31. prosince 2007 vládě,

b) návrh personálního zajištění organizační složky státu Rozvojové středisko od roku 2009 s využitím specifické expertízy a pracovních kapacit ústředních orgánů státní správy dosud činných v implementaci projektů zahraniční rozvojové spolupráce a předložit tento návrh do 30. června 2008 vládě s tím, že zřízení této organizační složky nebude důvodem navýšení rozpočtu celkových výdajů na zahraniční rozvojovou spolupráci a nebude znamenat překročení limitů funkčních míst ve státní správě.

Provedou:

členové vlády, vedoucí ostatních ústředních, orgánů státní správy.

Předseda vlády
Ing. Mirek Topolánek v. r.

Příloha č. II - Dotazník

DOTAZNÍK

Jmenuji se Gabriela Podlešáková a jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (oboru Sociální a charitativní práce). Tento dotazník je součástí mé bakalářské práce (Zahraniční rozvojová pomoc České republiky). Údaje jsou anonymní a budou použity pouze pro účely bakalářské práce.

Pokyny k vyplnění dotazníku:

1. Vybranou odpověď (odpovědi) označte takto křížkem: ☒
2. Prosím odpovězte na všechny vyžádané otázky.

1/ Uveďte své pohlaví

muž

žena

2/ Uveďte svůj věk

.....

3/ Označte své nejvyšší dosažené vzdělání

- základní vzdělání
- vyučen(a) s výučním listem
- vyučen(a) s maturitou
- všeobecné střední vzdělání (gymnázium)
- střední odborné vzdělání
- vyšší odborné vzdělání
- vysokoškolské vzdělání

4/ Kterou organizaci (společnost), z níže uvedených, znáte (můžete zaškrtnout i více možností)?

Člověk v tísni

Adra

Charita Česká republika

Český červený kříž

5/ Čím se uvedené organizace (společnosti) zabývají? (Prosím, popište stručně, čím se Vámi označená(é) organizace zabývají.)

ADRA

.....

Česká katolická charita

.....

Člověk v tísni

.....

Červený kříž

.....

6/ U organizací, které jste popsal(a) v předchozí položce dotazníku, označte, odkud jste se o nich dozvěděl(a)?

ADRA

- z televize
- z novin, z časopisu
- z rádia
- z internetu
- od známých
- odjinud, uveďte, odkud:
.....

Česká katolická charita

- z televize
- z novin, z časopisu
- z rádia
- z internetu
- od známých
- odjinud, uveďte, odkud:
.....

Člověk v tísni

- z televize
- z novin, z časopisu
- z rádia
- z internetu
- od známých
- odjinud, uveďte, odkud:
.....

Český červený kříž

- z televize
- z novin, z časopisu
- z rádia
- z internetu
- od známých
- odjinud, uveďte, odkud:
.....

7/ Vzpomněl(a) byste si, na některý stát světa, ve kterém společnost Člověk v tísni působí (působila) a jakou pomoc v dané zemi poskytovala?

.....
.....
.....

8/ Vzpomněl(a) byste si, na některý stát světa, ve kterém společnost Charita Česká republika působí (působila) a jakou pomoc v dané zemi poskytovala?

.....
.....
.....

9/ Přispěl(a) jste někdy na dobročinnou sbírku?

ANO

NE

10/ Pokud jste na otázku č. 7 odpověděl(a) ANO, uveďte prosím, jakou organizací byla sbírka na kterou jste přispěl(a), pořádána.

.....
.....

11/ Vzpomínáte si na názvy (název) sbírek (sbírky), kam jste přispěl(a)?

ANO

NE

12/ Pokud jste na otázku č. 9 odpověděl(a) ANO, prosím napište, jaký (jaké) byl(y) název (názvy) sbírky (sbírek) na které jste přispěl(a).

.....
.....
.....

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a tím i ze spolupráci.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Rozdělení respondentů dle pohlaví a věku:	31
Tabulka č. 2: Celkový počet uskutečněných krátkodobých a dlouhodobých projektů společnostmi Člověk v tísni a Charita Česká republika ve státech Barma a Gruzie.	37
Tabulka č. 3: Počet uskutečněných krátkodobých a dlouhodobých projektů společnosti Člověk v tísni ve státě Namibie.	38
Tabulka č. 4: Počet uskutečněných krátkodobých a dlouhodobých projektů společnosti Charita Česká republika ve státě Mongolsko.....	38
Tabulka č. 5: Projekty Barma a Gruzie.....	39
Tabulka č. 6: Projekty Mongolsko a Namibie	40
Tabulka č. 7: Informovanost o spol. Člověk v tísni a Charita ČR.....	41
Tabulka č. 8: Informovanost o spol. Adra a Český červený kříž.....	42
Tabulka č. 9: Zdroj informací o spol.Člověk v tísni a Charita ČR	42
Tabulka č. 10: Zdroj informací o spol. Adra a Český červený kříž.....	43
Tabulka č. 11: Počet přesných a částečných odpovědí respondentů.....	44

ABSTRAKT

PODLEŠÁKOVÁ, G. *Směřování zahraniční rozvojové pomoci v rámci společnosti Člověk v tísni společnost při České televizi, o.p.s. a společnosti Charita Česká republika*. České Budějovice 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce J. Šimečková.

Klíčová slova: solidarita, chudoba, nerovnost, humanitární pomoc, rozvojová spolupráce, transformace zahraniční rozvojové spolupráce, rozvojové cíle tisíciletí, Charita Česká republika, Člověk v tísni.

Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky je nedílnou součástí politiky naší republiky. Bakalářská práce – „Směřování Zahraniční rozvojové pomoci v rámci společnosti Člověk v tísni společnost při české televizi, o.p.s. a společnosti Charita Česká republika“ popisuje rozvojovou spolupráci jako redukci nerovnosti a chudoby a spolupráci České republiky v rámci našeho státu samotného a dvou vybraných společností.

V teoretické části byla zpracována odborná literatura. V první řadě systém Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky, její cíle, principy a priority. A v druhé řadě jsou zde charakterizovány společnosti Člověk v tísni a Charita Česká republika.

V praktické části byly stanoveny dvě hypotézy. První se orientuje na dlouhodobé a krátkodobé projekty v přijímajících zemích a druhá hypotéza byla určena k výzkumu informovanosti o zmiňovaných společnostech studentů vysokých škol.

ABSTRACT

Direction of Foreign Development Aid within the framework of organization People in Need and Caritas Czech republic.

Key words: fellowship, poorness, inequality, humanitarian help, development co-operation, transformation of foreign development co-operation, millennium development goals, Caritas Czech republic, People in Need.

Foreign development co-operation of the Czech republic is a part of the politics of our republic. Bachelor work – „Direction of Foreign Development Aid within the framework of organization People in Need and Caritas Czech republic“ describes development co-operation as a reduction of inequality and poorness and co-operation of the Czech republic in the framework of our country and two selected organizations.

In the theoretical part was processed qualification literature. First of all was the system of Foreign development co-operation of the Czech republic, their purposes, principles and priority. And second of all are characterized organizations People in Need and Caritas Czech republic.

In the practical part were defined two hypotheses. The first is about shifts in the long-term plans and short-term plans in receiving countries and the second is about the determination to research about students' foreknowledge of universities and mentioned organizations.